

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Horváth Péter Ügyvédi Iroda (**fél címe**, ügyintéző: dr. Horváth Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a dr. Vágó Zsuzsanna ügyvéd (**fél címe**) által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű és a dr. Molnár Ágnes Flóra ügyvéd (**fél címe**) által képviselt II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe dr. Vágó Zsuzsanna ügyvéd (**fél címe**) által képviselt alperesi beavatkozó neve (**alperesi beavatkozó címe**) az I. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2019. december 16. napján kelt 39.P.25.357/2014/145. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 148. sorszám alatt előterjesztett és 151. sorszám alatt pontosított fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a felperesnek járó perköltség összegét 250.000 (Kétszázötvenezer) forint plusz áfa összegre felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a felperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 330.000 (Háromszázharmincezer) forint fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye

Indokolás

- [1] A felperesnél 2005-2006-ban cukorbetegséget és magas vérnyomást diagnosztizáltak; cukorbetegségét 2011-ig tablettával kezelték, majd inzulinra tértek át. A felperesnek 2010. december 4-én oly mértékben fájt a lába, hogy 6-án felkereste az I. rendű alperest. A házi orvos mindkét láb fájdalmát jegyezte fel, és gyógyszeres terápiát javasolt. A felperes 2010. december 8-án ismét felkereste az I. rendű alperest talpfájdalmai miatt, amelyre a házi orvos Fastum gélt javasolt, és 2011. január 3-ára angiográfiára jegyeztette elő. A felperes fájdalmai azonban tovább fokozódtak, ezért 2010. december 11-én kihívta a házi orvosi ügyeletet, majd mentővel a II. rendű alpereshez szállították, ahol szombattól hétfőig tartózkodott. A II. rendű alperesnél Doppler vizsgálatot végeztek, amely szerint a felperes jobb oldali alsó végtagján perifériásan nem detektált áramlás, a végtagon perifériás pulzus sem volt tapintható; akut érbetegséget nem diagnosztizáltak, sürgős sebészeti beavatkozást nem tartottak indokoltnak. Konzervatív kezelést kezdtek, a felperes Trentalt

és Heparint tartalmazó infúziót kapott. Az orvosi dekurzusba december 12-én tett bejegyzés szerint a jobb alsó végtag keringése javult; másnap angiológiai vizsgálatra a ... Kórház Sürgősségi Osztályára irányították a felperest, ahol 2010. december 13-án angiográfiát javasoltak, amit 2010. december 15-én a ... Klinikáján végeztek el. A felperes még aznap a ... Kórházba került, ahol jobb oldali artéria poplitea embolectomiát végeztek. A műtét végén észlelték a felperes lábfejének vérhiányos állapotát, ami arra utalt, hogy a végtag keringését nem sikerült teljes mértékben helyreállítani. A felperes ezt követően az ... Kórházban részesült értágító infúziós kezelésben, ennek ellenére végül 2010. december 26-án a ... Kórházban combból amputálták a jobb lábát.

- [2] Ilyen előzmények után terjesztett elő keresetet a felperes az I-II. rendű alperesek ellen vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítése iránt. Hivatkozása szerint a II. rendű alperes nem az elvárható gondossággal és körültekintéssel járt el, amikor sürgős sebészeti teendő szükségességét nem véleményezte, és angiográfiai kivizsgálásra csak két nap elteltével irányította tovább. Érvelése szerint a II. rendű alperes mulasztása jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az érelzáródás okozta folyamat visszafordíthatatlanná vált, a rekonstrukció lehetősége nullára csökkent, és elveszítette a jobb lábát.
- [3] Az elsőfokú bíróság - a Fővárosi Ítéltábla .../12. számú rész- és közbenső ítéletével helybenhagyott - rész- és közbenső ítéletével megállapította a II. rendű alperes kártérítési felelősségét a felperes 2010. december 26-án bekövetkezett egészségkárosodásával okozati összefüggésben a felperest ért károkért; míg az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította.
- [4] Az összegszerűség tárgyában folytatódó eljárásban a felperes végleges keresetében 12.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamata, továbbá különböző jogcímenek összesen 425.060 forint vagyoni kártérítés és kamata megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest. Hivatkozása szerint a műtét óta az élete teljesen megváltozott, nem tud tisztálkodni, öltözködni, főzni, mosni, takarítani, bevásárolni, a kisunokáit ellátni, illetőleg egyedül közlekedni, hivatalos vagy egyéb ügyet intézni; a lakást csak nagyon ritkán hagyja el, nem tudja megszokni a gondolatát annak, hogy nem a saját lábán közlekedik, hanem mások tolják, és halálfélelme volt attól, hogy kiborítják a kocsiból. Mindez lelkiileg nagyon megviseli.
- [5] A II. rendű alperes a felperes vagyoni kártérítés iránti igényét elismerte, a nem vagyoni kártérítés összegét azonban rendkívüli módon eltúlzottnak tartotta. Álláspontja szerint a felperes jelenlegi életminősége nagyon közvetett következménye annak, ami az alperesnél töltött 24 óra alatt történt, ennek megfelelően 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítést még nem tartott eltúlzottnak.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a II. rendű alperest 8.425.060 forint, és ebből 8.000.000 forint után 2010. december 27. napjától, míg 425.060 forint után 2017. április 26. napjától járó késedelmi kamat, továbbá 100.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte a felperes részére; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint az 596.868 forint szakértő díjat a II. rendű alperes, míg le nem rótt 745.500 forint illetéket az állam viseli. Megállapította továbbá, hogy az ítéletet 425.060 forint és járulékai tekintetében előzetesen végrehajtható.
- [7] Az elsőfokú bíróság határozatát a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 355. §-ára alapította. A kártérítés összegszerűségének megállapítása során figyelemmel volt arra, hogy az alperes a mulasztásával az esélyét vette el annak, hogy a felperes a jobb lába amputálását elkerülje.
- [8] Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperes által nem vitatott vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelem

vonatkozásában - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 163. § (2) bekezdésére hivatkozással - nem folytatott le bizonyítást, annak összegét - az elismerésre tekintettel - a keresettel egyezően 425.060 forintban állapította meg.

- [9] A nem vagyoni kártérítés összegszerűségének megállapítása során - elfogadva a perben kirendelt orvosszakértő véleményét - figyelembe vette, hogy a felperes a káreseményt követően a pszichés panaszai miatt több alkalommal fordult szakemberhez. Köztudomású tényként értékelte, hogy az amputáció az életet hátrányosan befolyásoló tényező, ahogy az sem vitatható, hogy a felperes nem tudja folytatni a műtét előtt megszokott életvitelét, szinte minden, a korábban önállóan végzett tevékenység során segítségre szorul. A felperesnek a végtaghiány következtében számos egzisztenciális és magánéleti hátrányt kell elszenvednie, az élet minden területén negatív eseményekkel kell szembesülnie. Mindez a felperest megviseli, időszakosan feszültebbé teszi, lehangolt, az életét kilátástalannak látja. Az elsőfokú bíróság valamennyi tényező együttes vizsgálata alapján, a kárkori ár- és értékviszonyokat irányadónak tekintve 8.000.000 forintban határozta meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét. Álláspontja szerint a - bírói gyakorlattal is összhangban - megállapított összeg alkalmas a felperes nem vagyoni hátrányainak enyhítésére. Figyelemmel volt az összegszerűség meghatározása során a felperes életkorára, életvitelének a káreseménnyel okozati összefüggésben történő megváltozása mértékére, továbbá értékelte azt is, hogy a felperesnek a káreseménnyel kapcsolatban pszichiátriai betegsége nem alakult ki, a személyisége nem változott meg.
- [10] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, és annak megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés összegét 5.000.000 forintra, a különböző jogcímenek előterjesztett vagyoni kártérítés összegét 300.000 forintra kérte csökkenteni.
- [11] Hangsúlyozta, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során nem lehet figyelmen kívül hagyni a gazdasági környezetet, a társadalom jövedelemtermelő képességét, ugyanis ebből a megtermelt jövedelemből kell kifizetni a kártérítést, másrészt a felelősségbiztosítók is a megtermelt jövedelemhez igazítják a kártérítési limit összegét. Kiemelte, hogy a költségvetési forrásból működő egészségügyi szolgáltatók is a társadalom által megtermelt jövedelemből működnek, és ebből biztosítják az egészségügyi ellátás személyi és tárgyi feltételeit. Álláspontja szerint mindez azt indokolja, hogy a polgári peres eljárásban a társadalom teherbíró képességéhez igazodó kártérítés kerüljön megállapításra. Eltúlzottnak tartotta a nem vagyoni kártérítés összegét annak okán is, hogy az nem felel meg a kárkori ár- és értékviszonyoknak. Kiemelte, hogy a nem vagyoni kártérítés mint a személyiségi jogvédelem általános eszköze nem objektívizálható; a minimálbér 2010. évi 73.500 forintos összegéhez viszonyítva a megítélt nem vagyoni kártérítés összege túlzottan magas. Sérelmezte: az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a többször hivatkozott tény, hogy a felperes erős dohányos volt, napi egy doboz cigarettát szívott, és a dohányzásról csak a II. rendű alperesnél történt felvétele előtt öt héttel szokott le. Mindezt az elsőfokú bíróságnak, miután köztudomású tény, hogy a hosszú ideig tartó, erős dohányzásnak az erek állapotát károsan befolyásoló szerepe van, értékelnie kellett volna, ahogy azt is, hogy a felperes cukorbetegsége nem volt karbantartva, ami szintén hozzájárult a rossz érástáshoz. Ezzel összefüggésben hivatkozott az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 5. §-ában írt, az egyén saját egészségi állapotáért viselt felelősségére. Álláspontja szerint azt is értékelni kell, hogy a felperes mozgása - saját előadása szerint - a káresemény előtt sem volt tökéletes, így a mozgáskorlátozottságát - nem vitatva, hogy a végtaghiány rosszabb életminőséget jelent - nem lehet egy teljesen egészséges személy állapotához viszonyítani. Kiemelte, hogy a felperes jelenlegi mozgásszervi állapotát a másik láb nagy lábujjának későbbi amputációja is tovább rontotta.

- [12] A különböző jogcímenek előterjesztett vagyoni kártérítési elemek kapcsán kiemelte, hogy azok nincsenek kellően alátámasztva, ezért annak csökkentése indokolt.
- [13] A felperes fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperes fellebbezésében foglaltaknak ne adjon helyt.
- [14] A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés összegét 10.000.000 forintra kérte felemelni, ugyanis az elsőfokú bíróság által megítélt összeg nem áll arányban a felperest ért hátránnyal, a felperes új életvitelének kialakításához, a lakás átalakításához, illetőleg az állapotának megfelelőbb lakásba költözéshez, és az állapotának megfelelő autó vásárlásához a megítélt nem vagyoni kártérítés nem elegendő. Sérelmezte a javára megítélt perköltség alacsony összegét is, amely nem áll arányban a jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel.
- [15] A Fővárosi Ítéltábla a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről rendelkező 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 20. §-a értelmében, a Veir. 29. § (1) bekezdésére figyelemmel a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.
- [16] A II. rendű alperes fellebbezése, és a - perköltségre vonatkozó rész kivételével - a felperes csatlakozó fellebbezése egyaránt megalapozatlan.
- [17] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem, a csatlakozó fellebbezés, valamint a fellebbezési ellenkérelem keretei között felülbírálv [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 253. § (3) bekezdés] megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért okfejtését - annak szükségtelen megismétlése nélkül - csupán a fellebbezésre tekintettel egészíti ki a következőkkel.
- [18] A II. rendű alperes a 144. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint a felperes 78. sorszámú előkészítő iratában előterjesztett, összesen 425.060 forint összegű vagyoni kárigényt elfogadta, azt nem vitatta. Az elsőfokú bíróságnak ezért a régi Pp. 163. § (2) bekezdése értelmében a felperes vagyoni kárigényének megalapozottságát a továbbiakban nem kellett vizsgálnia, és a megítélt vagyoni kártérítés eltúlzottságára, megalapozatlanságára a II. rendű alperes a régi Pp. 235. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a fellebbezési eljárásban már nem hivatkozhat alappal.
- [19] Az elsőfokú bíróság a felperest a II. rendű alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat - a felperes 47 évesen elszenvedett maradandó egészségkárosodását, jobb lábának combból történt amputálását, annak a pszichés állapotára gyakorolt negatív hatását, egészségkárosodásának az életvitelére, életminőségére gyakorolt negatív hatását - feltárta, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve, az azok orvoslásához szükséges kártérítési összeget - a káresemény idején (2010.) érvényesülő ár- és értékviszonyokat, valamint a más hasonló jellegű ügyekben folytatott gyakorlatot alapul véve - helyesen állapította meg. Sem a II. rendű alperes, sem a felperes nem jelölt meg olyan okot, tény, vagy körülményt fellebbezésében, csatlakozó fellebbezésében, amelyet az elsőfokú bíróság ne értékelt volna döntése meghozatalakor, illetőleg amely kellő alapot adhatna az elsőfokú bíróság logikátlan következtetésektől és önellentmondásoktól mentes, kellően megindokolt, mérlegelésen alapuló döntése felülmérlegelésére, a nem vagyoni kártérítés összegének a megváltoztatására.

- [20] A károkozó teljesítőképessége nem eleme a kártérítési felelősségnek, ugyanakkor a kártérítés összegének meghatározása során figyelembe kell venni a káresemény időpontjában irányadó ár- és értékviszonyokat, amely biztosítja, hogy a károsultak az őket körülvevő gazdasági környezet által megkívánt mértékű vagyoni, illetve nem vagyoni kártérítésben (kárpótlásban) részesüljenek. Ez a mérlegelési szempont a károkozónak is biztosítékot nyújt arra, hogy kötelezettsége csak az adott gazdasági környezet által megkívánt kártérítésre terjed ki, de annál nem lehet terheesebb. Az Alkotmánybíróság iránymutatása szerint a bíróságok mértéktartásának a társadalom gazdasági teherbíró képességéhez kell igazodnia. Ez az alapelv akkor érvényesül, ha az azonos gazdasági környezetben, azonos időszakban bekövetkezett, hasonló súlyosságú nem vagyoni károk megtérítésére a bíróságok hasonló összegű nem vagyoni kártérítést állapítanak meg. Az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összhangban áll ezzel az alappelvvel, nem mutat aránytalanságot a hasonló ügyekben megállapított nem vagyoni kártérítések összegéhez viszonyítva. Ebből következően a nem vagyoni kártérítés alperes által kért jelentős összegű csökkentése esetén ez az összhang megbomlana, a felperes nem részesülne olyan mértékű pénzübeli kompenzációban, amely alkalmas lenne az őt ért nem vagyoni hátrányok ellensúlyozására. A teljes kártérítés és mértéktartás elvének az együttes érvényesülése ezért nem tette lehetővé a nem vagyoni kártérítés összegének a leszállítását. Ahogy önmagában az a körülmény sem mutatja a megítélt nem vagyoni kártérítés 2010. évi ár- és értékviszonyoknak való meg nem felelését, hogy ekkor a minimálbér összege 73.500 forint volt. A II. rendű alperes alappal a nem vagyoni kártérítés csökkentését megalapozó körülményként a felperes dohányzására, illetőleg cukorbetegségére sem hivatkozhat, ugyanis éppen a felperes ezen ismert rizikófaktoraira figyelemmel kellett volna a II. rendű alperesnek azonnal angiográfiát végeztetnie, amely esélyt biztosított volna a felperes jobb lába amputálásának elkerülésére, a jogerős rész- és közbenső ítélet szerint a II. rendű alperesnek a felperes jobb lábának elvesztéséből eredő teljes kárért helyt kell állnia, a felperes nem hatott közre kára kialakulásában.
- [21] A Fővárosi Ítélet tábla utal arra is, hogy a jogerőre emelkedett közbenső ítélet a II. rendű alperes kártérítési felelősségét megállapította, ebből következően a pernek ebben a szakaszában már nem vitatható, hogy a kártérítési felelőssége fennáll, a folytatódó eljárásban kizárólag az volt vizsgálható, hogy milyen mértékű károk állnak okozati összefüggésben a II. rendű alperes jogellenes magatartásával. Nincs ezért jelentősége annak, hogy a felperes mennyi időt töltött a II. rendű alperesi kórházban. A II. rendű alperes hivatkozásával szemben nincs arról szó, hogy az elsőfokú bíróság egy teljesen egészséges mozgású személy állapotához viszonyítva határozta volna meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés mértékét. Az elsőfokú bíróság által meghatározott összeg ahhoz mérten sem eltúlzott, hogy a felperes a káreseményt megelőzően is nehezen járt, illetőleg, hogy a felperes bal nagy lábujját a II. rendű alperestől független okból később amputálták, a II. rendű alperesnek betudható egészségromlás önmagában indokolja a 8.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés megítélését.
- [22] A felperes által a nem vagyoni kártérítés emelésének alapjaként megjelölt körülmények a nem vagyoni kártérítés körében nem értékelhetők, a felperes II. rendű alperes tevékenységével összefüggő egészségi állapotának megfelelő lakhatás, közlekedési eszköz biztosítása, illetőleg ezek költsége adott esetben vagyoni kártérítés körében lett volna érvényesíthető.
- [23] A felperes ugyanakkor megalapozottan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a per tárgyának értékéhez, a pernyertessége mértékéhez, illetőleg a jogi képviselője által kifejtett tényleges ügyvédi tevékenység munka- és időigényességéhez képest az elsőfokú bíróság alacsony értékben határozta meg az őt megillető perköltség összegét; ehhez mérten a Fővárosi Ítélet tábla a régi Pp. 81. § (2)

bekezdése alapján felemelte a jogi képviselte ellátásával felmerült perköltséget 250.000 forint plusz áfa összegre.

- [24] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a felperest megillető perköltséget - a rendelkező részben megjelölt összegre - felemelte; míg egyebekben - a régi Pp. 254. § (3) bekezdése szerint helyes indokaira utalással - helybenhagyta azt.
- [25] A magasabb fellebbezési értékre figyelemmel a fellebbezés tekintetében a II. rendű alperes perveszttségének a mértéke magasabb, ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni a túlnyomórészt eredménytelen csatlakozó fellebbezést előterjesztő felperese részére a jogi képviselte ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségnek az arányos részét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési értékhez igazodóan a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és az (5) bekezdése alapján - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - határozta meg.
- [26] Az Itv. 46. § (1) és (4) bekezdése szerinti fellebbezési, illetőleg csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket a felperes teljes személyes költségmentességére és az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2020. július 3.

. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró